

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 3 N:o 1 Anno 1782 Pris: 6 Shilling

Högt Ärade Läsare, Föreliggande Nummer af Vår utaf Den Wördade Allmänheten högt estimerade Qwartals-Bilaga hafver såsom Hufvud-Innehåll twenne Articular af generellt Intresse, nämligen dels Nyheter från Den Kongliga Hufvud-Staden rörande den lyckeliga Inwigningen af det Nya Opera-Huset därstädes, dels en Beskrifvning af den nära Runne By Köping belägna Sur-Brunnens Tillkomst-Historia samt nuwahrande Tillstånd. Ehuru ifrågawarande Brunns-Anläggning framemot instundande Sommar torde kunna anses wara uti sitt wackraste Flor, grumlas dock detta lyckeliga Förhållande af den orowäckande Omständigheten, att den nuwarande Innehafvaren af ifrågawarande Hemman Carls Torp, wilket tidigare benämndes Bålebro, framställt nya Anspråk wad afvser Ägande-Rätten till Brunns-Området, och då någon Lösning af denna Twiste-Fråga ännu ej är inom Syn-Håll hur man än wänder Sig om, torde den sannolikt blifwa Föremål för en synnerligen långdragen Rätts-Process.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning
Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

* * * * *

K U N G Ö R E L S E

Som Stads-Fiscalen wählbetrodde Herr Mathias Hallen anmäلت, att den risquabla Seden att wid Bröllop och andra Tillfällen skjuta och kasta Brännare, Swärmare och Granater långt in på Nätterne alltmer tilltagit, Innewåhnarne och i synnerhet de näst omkring Bröllops-Huset omkringboende till Skräck och Oro, blifwer därföre sådant Skjutande och eldfängde Sakers Kastande härmed hwid 5 Riksdalers Wite förbudet, så skall den som bewisligen upptäcker och angifwer Förbrytaren njuta Hälften af Witet, och den andra Hälften delas lika emellan Stadens Hospital och Åklagaren.

Herr Lands-Höfdingen JOHAN von RAJALIN

!!! Herr Öfversten Chapman utnämnd till ny Varfs-Amiral !!!

Herr Arbets-Directeuren och ÖfverSkeppsByggMästaren wid Det Kongliga SkeppsVarfvvet härstädes i Carlscrona, Öfverste F. H. Af Chapman, hafver nyligen utnämnts såwähl till Conter-Amiral som till ny Varfs-Amiral med oinskränkt Myndighet öfver den ifrågawarande Inrättningen, därmed efterträdande Dess Föregångare Herr Amiralen Carl Tersmeden, wilken således blifwit beröfvad den Sysla, hwilken Högst Densamme innehafft sedan Åhr 1772.

*Wäster på Amiralitets-Gatan är Hus och Gård att hyra instundande Månad,
bestående af Sahl, 2:e Camrar, Kjöck, Träd-Gård, Wind, Kjällare samt Brunn,
hwarom närmare Underrättelse fås på Bok-Tryckeriet.*

Den nya Kongliga Operan i Stockholm invigd

Redan i December Månad Åhr 1774 presenterade Öfver-Intendenten Herr Architecten Carl Fredrik Adelcrantz det första Projektet till en ny och länge efterlängtd Opera-Byggnads Uppförande i Hufvud-Staden. Ritningen har sedan kommit att ändras åtskilliga Gånger, men dess Hufvud-Drag hafva dock behållits. Huset är uppfört i trenne Wåhningar vid östra Sidan af Norrmalms Torg, och förutom Scen och Salong innehåller det Plats för Foajéer till Publikens och Acteurernas Beqwämlighet, liksom även Artistloger, Krog-Lokaler och Bostäder, samt åt Hans Majestait Konungen en rymliga Privat-Wåhning.

Architekten har varit vähl medveten om Eld-Faran, och därför har Theaterns fyra Rader fått särskilda Trappor, samt Logerna dubbla Dörrar, varafv de yttre af Jern. Ur tvenne stora Brunnar i Grund-Planet kan åtta Pump-Stockar uppfordra Watten till de olika Wåhningarna, dels för Eld-Säkerheten, dels för att decorera Spectaclen med naturliga Watten-Konster, såsom Cascader och Strömmar. På Parkett och Loge-Raderna sker Uppvärmningen medelst Rör-Kakel-Ugnar, hwilka afvge Wärme till Canaler i Murarne; dessutom finnes i Botten-Wåningen Kakel-Ugnar i de Rum, där Betjänter kunna uppehålla sig i Wäntan på respektive Herrskap.

Det magnifika nya Opera-Huset invigdes Den 30 September i Deras Maj:ters och det Kongliga Hofvets Höga Närvaro. Äfven Rikets Högre Ämbets-Män, Utrikes Ministrarne, Hufvud-Stadens Collegier och Stater jämte Dess Borgerskap voro hwid detta Tillfälle budna att närvara vid den högtidliga Tilldragelsen. Byggnadens Pragt, vackra Proportioner och imponerande Storlek utgör en nog så talande Contraste till Boll-Huset hwid Slots Backen, hwars Local man hittills varit hänvisad till hwid dylika Spectaclers Framföranden.

Vid Invigningen af den synnerligen splendida Byggningen initierade Hans Majestait i Salongen en Applaude för Husets Architecte, då denne visade Sig i en af Logerna. Densamme fick äfven senare i Hans Majestaits privata Wåhning mottaga en Lager-Krans, besatt med Bär af Diamanter.

Det Werk, som framfördes hwid den högtidliga Tilldragelsen, war Operan "Cora och Alonzo" med Musicque af Naumann. Att Spectaclet i fråga hade väckt ett utomordentligt stort Intresse hos Allmänheten wisade sig icke minst däruti, att Trängseln hwid Biljett-Luckan inför Inwigningen war obeskrifvlig.

Handlingen i ofvannämnda Opera utspelar sig i Peru och hafver såsom Ämne en Kärleks-Historia mellan Sol-Prästinnan Cora och den Spanske Ädlingen Alonzo. En betydande Roll, föreställande Överste-Prästinnan Zulma, spelades högst admirabelt af Prima Donnan Elisabeth Olin. Äfven den blott nioårige Theater-Elefven Lars Hjortsberg brilljerade storligen i en stum Bi-Roll.

Den utmärkta Smak, såwähl i sång som Action, hvarmed denna Pièce af de Agerande speltes, understödd af en talrik och wähl anförd Orchestre, af Prachten i såwähl Kläder som i Decorationer, hwilka blandade med Jord-Bäfvningar, Eldsprutande Berg etc. framfördes med Ordning och Snabbhet, var föredömlig. Med ett Ord; den ädla och vackra Samman-Fogning som röjdes öfverallt tecknade den Höjd av Fullkomlighet, hvartill det Nationella Skåde-Spelet hos Oss hunnit.

<<<<<<< >>>>>>>

I Hörn-Huset emellan Borgmästare- och Hantverkare-Gatorne är en Handels-Bod med en tapetserad Cammare samt nödige Ut-Hus wid instundande Månads-Skifte att hyra.

Äfvenledes är uti samma Gård en Wagns-Bod i gott Stånd för 2:ne Careter att hyra, warom Underrättelse fås på Bok-Tryckeriet.

-Hos Madame Berner, boende hwid Landbro-Wachten, äro af Trädgårds-Mästaren Wendt till Salu inlemnade flere Sorters förträfflige Trädgårds-Frön, nyligen utrikes ifrån Komne, till billigt Pris.

Uppllysning till Allmänhetens Fägnad

Herr Anton Chiesa gifver i Commedie-Huset å Torget
Föreställning med en Camel, en Åsna, ett afrikanskt StackelSwin
samt dresserade Hundar från Kl. 3 – 8 e.m.
Priset är 16 Öre för Herrskaperna och af sämre Folk 8 Öre Smt

Nödig Uppllysning om den Anno 1705 i Runne By upptäckta Helso-Källan och dess hittillsvarande Roll såsom Sur-Brunn

Trenne Personer lärer hafva warit inblandade i Upptäckten af den Jern-haltiga MineralWattenKälla, wilken för jämnt 80 År sedan upptäcktes nära Runne-By-Ån ett Stycke söderut från Köpingen. Factori-Smeden Nils Folkesson torde först under iråkad Törst af en Slump råkat dricka af det märkliga Wattnet; Mark-Ägaren Handelsman Lafve Granschoug fick strax därom Kännedom; Denne i Sin Tur meddelade dåwarande Herr AmiralitetsMedicus wid Flottan i Carlscona Johan Gottshalk Tranaéus det betydelsefulla Fyndet; Hwarvid Den Sistnämnde begafv Sig til Platsen, avsmakade ifrågawarande Käll-Watten, samt fann det wara efter sitt Rykte.

Ofvannämnde Tranaéus torde wid denna Tid hafva ägt god Kännedom om Mineral-Wattens Egenskaper, då Han dessförinnan wid den wälkända Medewi Helso-Brunn i Öster-Götland efterträtt Föreståndaren därstädes, den wittberömde Herr Doctoren Urban Hjerne, wilken Åhr 1678 lät inrätta nysnämnda Anläggning.

Under Somrarna Åren 1707-08 lät nämnde Tranaéus grundligt probra det ofvannämnda Käll-Wattnet genom att låta ett antal ifrån Örlogs-Staden ditkomne Båts-Män dricka detsamma, warfvid Manskapets Helsa betydligt restituerades. Detta goda Resultat föranledde continuerad Wård af den värdefulla Källan, warvid Tranaéus anlidade den i Carlscona wählkände Amiralitets-Apothekaren Johan Eberhard Ferber för att Denne med Råd och Dåd samt genom Dess Yrkes-Kunnande måtte bidra till Ställets Utvecklande, samt äfven blifva Tranaéus' Efter-Trädare. Så skedde, och Ferber kom således att blifva den förste Brunns-Intendenten därstädes, wilket skedde År 1726.

I samma År hade emellertid den Jern-haltiga Källan börjat sina: men till all Lycka upptäckte Ferber en annan Källa af liknande Watten-Qwalitaite helt nära Ån ett stycke längre söderut, belägen å Hemmanet Brålebo, där det lika flödande som wälsignelsebringande Wattnet nu istället för det förra kunde nyttjas till den lekamliga Helsans Bewarande. Då dessutom det närmast kringliggande Mark-Stycket skänktes af Dess Ägare för att till Allmänhetens Wählbefinnande nyttjas till en Brunns-Inrättning, lät Ferber öfwer Källan bygga ett skyddande Brunn-Hus, samt äfven inrätta ett Brunns-Apothek i den närbelägna Köpingen.

Å den nuwarande qwadratiskt utformade Brunns-Planen, wilken når ända fram till Runneby Å å dess wästra Strand, samt uppwisar en Utsträckning af 400 Alnar per Sida, hafver sedermera följande Byggander uppförts:

Det redan ofvannämnda Brunns-Huset, wars kraftigt lutande Tak hindrar att Regn-Watten besudlar Källans Watten, samt äfven förhindrar dess Contact med den kringströfvande Fä-Boskapens Utsöndringar; Ett Staket-Hus, afvsett för Promenader i friska Luften, och hwars Utseende kan liknas wid en Spaljé-Byggnad eller täckt Berså, då dess täta Wäxtlighet och Tak skyddar mot Regn-Wäder, och äfven kan begagnas ej blott såsom Spel-Hus och till andra Nöjens Bedrifvande, utan äfven till Guds-Tjensters Förrättande; Ett Bad-Hus; Samt ett Afvträdes-Hus till nödiga Behofvs Uträttande.

Någon möjlighet till Inqwartering för de tillresta Gäster, wilka ärnar genomgå Sommar-Terminens Brunns-Cur, wanligen hafvande en Warachtighet af en Månads Tid, erbjuder dock ej den blygsamma Inrättningen; Dessa kunna istället mot skälig Afgift låta Sig inhysas i Hemmen hos därtill hugad Borgare i Köpingen eller Bönder i Grannskapet.

Hufvud-Ansvarig för Helso-Brunnens Drift är Brunns-Intendenen, wilken i de dagliga Göromålen assisteras af Brunns-Skänken. Till den Sistnämndes främsta Sysslor hör att arla om Morgonen läns-ösa Källan för att frambringa friskast möjliga Watten, och sedan under Morgontimmarne utskänka detsamma till Besökarna. De allra tidigaste äro de fattiga Uslingar, hwilka sakna Betalnings-Förmåga; därefter utgöras de af ditkommen Allmoge; samt allra sist af förmögna och således högst solventa Stånds-Personer.

Widare hafver Brunns-Skänken till Uppgift att uppbära de Sistnämndas Betalning, föra nödiga Räkenskaper m. fl. Sysslor. Då Densamme hafver Sitt Bonings-Hus wid Inrättningens åt norr belägna Sida, ansvarar Han äfven för Skötseln af den därstädes uppodlade Marken med dess Kål-Gård, Tobaks-Plantage och Köks-Trädgård.

Således äro alla Blekingens Innewåhnare att gratulera till den lyckeliga Omständigheten att i Mitten af vår wackra Province hafva Till-Gång till denna förnämliga Inrättning till fromma ej blott för den kroppsliga Helsans Restituerande och dess Bewarande, utan äfven för Själens Wederqwickelse, hwarföre Alla och Enwar reservationslöst kunna recommenderas att å Runne By Sur-Brunn under Sommar-Tiden underkasta Sig wederbörlig Brunns-Termin.

----- (((((())) -----

Med Anledning af Hans Majestaits Namns-Dag
Den 24 Januari införes här följande Hyllnings-Dicht:

Gammal och Ung i nöjet Sig förenar,

Purpur och Vadmal dela lika Ro.

Hwad skall man tro?

Jo, Werlden tror och menar:

Ej har Europa sådan Kung!

S L U T

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 3 N:o 2 Anno 1782 Pris: 6 Shilling

Högt Ärade Läsare,

På förekommen Anledning nödgas Wi uti detta Nummer blanda såwähl höga som låga Ämnen, då ju desswäre ej blott angenäma Spörsmål höra till det mänskliga Lifvets Omständigheter, utan äfven de mindre rumsrena, hwarföre det sålunda synes necessairt att till Läsarens allwarliga Begrundan nedan framföra ej blott wiktiga Nyheter ifrån Det Kongliga Hofvet, utan äfven återgifwa de upprörda Syn-Punkter, wilka till Wår Redaction skriftligen hafva inlämnats af en i Wår Örlogs-Stad boende Herre, wilken dock prefererar att förblifwa anonyme, sannolikt af Rädsla för Repressalier, då högst Densamme framför Sina Klago-Mål öfver hurusom alltför många af Stadens Innewåhnare förorena å Gator, Gränder och Torg medelst Utspridande af allsköns onämnbare Wederwärdigheter, därvid åsidosättande de Reglor som Lands-Höfvding och Magistrat hafva utfärdat, och - i Stället för att åtlyda de gällande Påbuden - twärtom synes framhärda i Sitt skändliga Urachtlåtande.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

* * * * *

Uti Tull-Förwaltaren Lindbergs Hus äro 2:ne Kjöpmans-Bodar att hyra med Camrar, Contoir, windar, Pack-Hus och Kjällare, warom närmare Underrättelse fås hos Herr Sjö-Militie-Commissarien Fischerström.

Hos Handelsmannen Jacob Pettersson finnes ännu några Fastager rätt sköna Äpplen af bästa Sort till Salu, emot billigt Pris.

Från Det Kongliga Hofvet har meddelats följande:

Pro Primo: Under April Månad kungjordes den sensationella Nyheten att Hennes Majestait Drottningen befinner Sig i Wähl-Signat Tillstånd, till stor Fägnad för såwähl den Kongliga Familjen och Hofvet som Den Swenska Nationen.

Pro Secundo: I Maj Månad företogs af De Kongliga med hela Dess Hofv sedvanlig Resa till Gripsholm; Dock war den beswärliga Sjukdomen La Grippe tämligen allmän bland Resenairerna trots Hofv-Läkarnes energiska Bemödanden att kväfva ifrågawarande Åkomma.

Pro Tertio: Den 6:e Juni, tillika Gustafs-Dagen, firades Hans Majestaits Namns-Dag under stora Festligheter.

! Kongligt Besök i Carlscrona !

Den 28 Majus ankom till Carlscrona H. K. H. Hertig Carl med Dess Suite, samt afvseglade först Den 12:e Juni. Dagarna passerades med flera muntra Tillställningar; Förutom några Afton-Soupéer äfven twenne Dans-Picque-Nicquer hos Herr Handelsman Wollf samt Concert med Soupé hos Herr Chapman, där Hertigen Själw såsom tämligen snäll Musicus gafv Profv på Dess Talent att accompagnera på Violoncell till den underdåniga Lyssnar-Skarans Fägnad.

*Uti förleden Wecka äro bortkomne 2:ne Gjäss, en wit och en grå;
Den som om desse Creatur kan gifwa någon Underrättelse på Bok-Tryckeriet,
skall för Sitt Beswär blifva hederligen belönt.*

Förmaning till en kringlöpande Sqwaller-Bytta

Ny lyssna, Du, som Sqwaller för, Du skall Din Lära få:
Om Du ej genast tystnar af med Ditt fördömda Läte,
Besinna hwad för simpel Rang Folk borde Dig bestå:
Bland wärsta Sqwaller-Kjärringar Dig gifwa högsta Säte!
Fy skäms, och tänk uppå hur ringa det Dig klär;
Att tadla ärligt Folk och swärta andras Heder,
Om Du än tala will, så säg, hwad Sanning är,
Och lägg ej mera till, med Harm jag detta beder!
En oskyldigt förtalad f. d. Wäninna

Några Synpunkter angående den Faiblesse för Utspridande af Snusk och Stank, hwiket widlåder gement Folk i Carlsrona

Hwar och En twingas dagligen wid Beträdandet af Carlsronas Gator constatera hurusom i Strid med gällande Förordningar nästan hvar och hvarannan af Stadens Innewåhnare ur Fenster, Dörrar och Portar fortfar att å Gatorne utkasta såwähl diverse Afskråde och allehanda Orenligheter som stinkande kroppsliga Utsöndringar, wilka Styggelser öfverallt i Staden i såväl större som mindre Högar ligga och skräpa samt afvge wämjeliga Stanker. Dessutom finnes åtskilliga Canailler, wilka i dunkla Gränder eller i Skydd af Nattens Mörker förrätta Sitt nödiga Tarfv warhelst de gitter sätta Sig för att begå dylika Skändligheter.

Allra värst synes Miss-Förhållandena vara i de Delar af Staden, där det gemenaste Folket bor, såsom Väster Udd och Björk-Holmarne, men särdeles å Stora Pantare-Holmen. Därstädes utgör ej blott Anblicken af det slemma Boende-Clientelelets eländiga Kyffen och fallfärdiga Kojor, utan äfven de fräna Dunsterna från Aofallshögarna, för den tillreste Främlingen under Dess Inpasserande till Tross-Ön norrifrån å Stora Pantareholmen en högeligen wederstygglig och oangenäm Bekantskap, föga ämnad att gifwa Besökaren några agreabla första Impressioner af Wår förnämliga Örlogs-Stad.

Man kan därföre på goda Grunder uttala den Önskan, att Stadens Magistrat med allt Eftertryck behagade tillse, att till dylike Svinaktigheter skyldige Miss-Dådare, då de blifva tagne på bar Gärning, så att säga med Rumpan bar under Tarfvets Förrättande, utan Undantag måtte drabbas af en betydligt mer kännbar Straff-Påföljd än det wanligen utdömda alltför blygsamma Bötes-Beloppet, nämligen Rappning å den blottställda Rumpan.

Men i de Fall inte ens dylik Bestraffning blefve tillräckligt werksam, så torde måhända varje anständig "Wän af Ordning" instämma i att ett till Lagens Efterlevande afösevärt strängare Straff vore påkallat. Således vore det nog mera verksamt att i allmän Åsyn låta Profossen bestraffa dylike "Skit-Personer" medelst Spö-Slitning vid den på Stora Torget framför Tysk-Kyrkan befintliga Straff-Pålen, hwilken som bekant är upptill krönt med självaste Koppar-Matte. Att bevittna ett dylikt uppbyggeligt Folk-Nöje vore nog ett mer verksamt Medel till Förebyggande utaf ofvannämnda Tarfoligheters Uppkomst än Penning-Böter, då ju dessutom detta Kropps-Straff betydligt mer så att säga torde swida i Skinnet.

Vore det ej för de lösspringande Svinens aldrig svikande Appetite på allt Slags Avfall, hvilka de begärligen sätta i sig och därvid såsom hungriga Renhållnings-Hjon utförande en för Allmän-Nyttan nog så betydelsefull Insats, torde det ha varit näst intill omöjligt att beträda de allmänna Gatorna utan att därvid tvingas att djupt nedsjunka i allsköns stinkande Dynga.

Dock skall äfven medges, att Snuskets Förökning till all Lycka motverkas af den gynnsamma Omständigheten att Carlscrona, till Följd utaf Trossöns bergiga Skapnad, hafver Förmånen att vara rikeligen equiperad med ovanligt många i åtskilliga Fall starkt lutande Backar, varvid dessutom antalet Nedförs-Backar vida synes öfverstiga antalet Uppförs-Backar; hvarföre i synnerhet vid riklig Nederbörd de ofvannämnda Orenligheterna af Naturen sjelfv i viss Utsträckning bortföres, då ju desamme medelst Regn-Vattnets ymniga Lopp å Gatorne merendels blifva utspolade i Hafvet.

Wisserligen lindras i någon Mån Avfalls-Stanken, liksom de bittra Dofterna från de talrika Gödsel-Högarna å Stadens Gårdar, af de friska Windar, hvilka merendels råda i den blåsiga Örlogs-Staden, men de äro dock närmast outhärdliga under de varma Sommar-Månaderna, under hvilka de fräna Odörerna nå en sådan Omfattning, att dess med kräsen Näsa equiperade Innewånarne prefererar att rymma Staden för att istället tillbringa den varma Årstiden hos någon Släkting eller, om Samhälls-Ställningen så medgifver, å ens egen ägandes Herre-Gård å Landsbygden, för att därstädes, omgifven af Moder Naturs wählloftande Sköte, hafva Förmånen att oinskränkt kunna njuta af Lant-Lifvets behagliga Förlustelser. Men då ju desswäre blott ett Få-Tal af Stads-Borna åtnjuta denna Möjlighet, önskar Under-Tecknad istället för det Allmännas Bästa och Trefnad att De Styrande medelst afsevärt skarpare Öfver-Wakning måge tillse, att Efter-Lefnaden af rådande Ordnings-Statga i betydligt högre Grad blifver respecterad. Brutalt uttryckt: Hur mycket Skit ska Man egentligen behöfva stå ut med? Wän af någon djefola Ordning

Biografiska Upplýsningar om den nyligen afvsatte Herr Varfvs-Amiralen Carl Tersmeden

Då hittillsvarande Herr Varfs-Amiralen Carl Tersmeden ofömodat blifvit afvsatt från Dess Ämbete, och detta från och med innewarande Års Början blifvit öfvertaget af Herr Öfvertsten Fredric Henric Af Chapman, finner Vår Reaction Anledning till att något upplysa om Den Förres hittillsvarande Lefvnads-Förlopp.

Carl Tersmeden föddes den 23 April 1715 på Larsbo Bruk i Dalarna. Föräldrarna woro Bergs-Rådet Herr Jacob Tersmeden och Dennes Hustru Elisabeth Ganglia, hwarwid kan omnämnas att Fadern stammade från en i Tyskland hemmahörande framstående Släkt. Sonen växte upp till en intagande ung Man af imponerande Längd, drygt Hufvudet längre än de fleste, samt equiperad med såwähl osedvanlig Kropps-Styrka som gott Förstånd.

Efter att ha såsom Cautions-Student vistats vid Uppsala Universitet blifv den blott 15-Årige Tersmeden 1730 Volontair i Stockholm, där han började Sin sjömilitära Carrière som Skepps-Timmer-Lärling under ett År. Han beforderades 1733 till Arkli-Mästare och var tjänstledig för Tjänst-Göring i General-Staternas Flotta 1735-1738 och vid den Brittiska Flottan 1738-1740.

Återkommen till Sverige blifv Tersmeden Lieutenant 1740 och constituerades Året därpå till Capitain-Lieutenant genom Salige Konung Frederic Is ingripande, eftersom Tersmedens utländska Krigs-Tjänst gjort att hans Carrière försenats i Förhållande till de hemma-warande Camraternas. Han deltog i Hatt-Partiets lika

olyckliga som misslyckade Krig mot Ryssland 1741-43, och var äfven med om att i Stockholm slå ned det så kallade Dala-Upproret. Samma År, 1743, fick han Ordern att infånga den dödsdömde Generalen Lewenhaupt, som hade lyckats rymma från sitt Fångelse; Efter Upptäckten, Infångandet, samt Afvrättandet af Densamme blefv Tersmeden därefter sannolikt utan Grund beskylld för att ha förrått honom.

Genom sin Barndoms-Wän, den sköna Adels-Fröknen Hedwig Taube, kom Tersmeden i Contact med Salig Konung Fredric I, och blefv snart en af Dennes Favouriter och Gynnade. Under Perioden 1749-1763 var han verksam vid Fästnings-Byggandet å Sveaborg under den berömde Augustin Ehrensvärds Befäl. Han blefv utnämnd till Capitain wid Skärgårds-Flottan 1751, och Commendeur-Capitain wid Örlogs-Flottan 1755. Då Tersmeden just då var commenderad till Sjöss undvek han all inblandning i det Kongliga Coup-Försöket 1756. Såsom upptagen af Verksamheten å Sveaborg deltog han inte heller i det likaså misslyckade Pommerska Kriget 1759-1762.

I och med Faderns Upphöjande till Adligt Stånd 1751 upphöjdes äfven Carl Tersmeden och hans Syskon till detsamma. Sedan emellertid en Brytning inträffat med Commendeuren Ehrensvärd å Sveaborg blefv Tersmeden under Åhret 1762 förflyttad till Örlogs-Staden Carlsrona. Hitkommen gjorde han genast efter Dess Ankomst en energisk Insats för att vitalisera Sällskaps-Lifvet inom Carlsronas högre Cretsar. Synnerligen uppskattade blefvo icke minst de talrika Dans-Assembléer och Baler, hwilka tillkommo på hans Initiativ, och wilka därefter continuerat att wara ett lika kärt som återkommande Nöje för Stadens förnämre Familjer.

I Sin fortsatt framgångsrika Carrière avancerade snart Carl Tersmeden till Commendeur samt Varfs-Chef 1771. Han befordrades 1772 till Conter-Amiral hwid Skärgårds-Flottan och Chef för Stockholms-Eskadern. Därfvid blefv hans Uppgift att förmå Flottan att stödja Hans Majestait Konung Gustaf III:s Stads-Coupe i Augusti 1772. Denna viktiga Händelse följde han följde på nära Håll i Stockholm såsom stationerad å Skepps-Holmen. Som Belöning för denna emot Konungen visade Lojalitet utnämndes han samma åhr till Varfvs-Amiral i Carlsrona. Hwilken Riktning Herr Tersmedens Carrière med Tiden månne taga efter Dess ofvannämnda snöpliga Demission från Varfvs-Amirals-Sysslan torde endast stå skrifvet i Stjärnorne; Törhända kommer Hans Majestait att i Framtiden på någon Facon tilldela Herr Tersmeden en Tjänst som i någon Mån utgör en Compensation för Dess ofvannämnda Förlust å den militaira Ämbets-Banan.

* * * * *

**Med Anledning af Gustafs-Dagens Firande Den 6 Juni
citeras en underdånig Hyllnings-Dikt till alla Swears
store Monark:**

Skönhet i Prål, all Wårens Pracht insluter
Och i Sin Mantel Gumman allwarsam
Wid Gubbens Glam med honom Tårar gjuter
För *Gustafs* Namn och wid Hans Skål !

S L U T

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 3 N:o 3 Anno 1782 Pris: 6 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Detta Nummer af Vår förträffliga Bilaga åtnjuter den gunstiga Nåden att helt domineras af ett Kongligt Innehåll, wisserligen af såwähl sorgetyngt som glädjefyllt D:o, nämligen genom dels Änke-Drottningens saliga Bort-Gång nyligen, dels genom den nye Prinsens lyckliga Ankomst till Werlden; Dessutom innehåller Numret en längre Artichel, uti wilken gifves en Åter-Blick på Vår Konungs lyckligt genomförda Revolution för ett Decennium sedan, wid wilket Tillfälle ju äfven den berömde Stockholms-Skalden Bellman inspirerades till att componera den wählbekannta Kungs-Sången "Gustafs Skål", ehuru densamma sedermera genom Dess extraordinaira Populairitet bland gemen Folk dessvärre tappat det mesta af Den Kongliga Glansen, då ju som bekant ifrågawarande Sång sedermera kommit att blifwa Rikets öfverlägset wanligaste Sup-Wisa.

Undertecknad hafver par Exemple wid ett Tillfälle sjelfv bliwit Wittne till hurusom druckna Bönder wid ett Skjuts-Håll förnedrat Sig genom Rullande i Gruset under wåldsamma Skratt-Conwulsioner under Åhörande af denna Sång, då dessa råa Sällar tubbat någon stackars minderårig Gosse att med Mössan i Hand framsjunga ifrågawarande Wisa. Det wore därföre högst önskwärt, att Moralens Wäcktare såwähl inom Kyrkans Hägn som Lagens långa Arm tillsågo, att dylika skamlösa Canaljer blefve grundligen näpsta på lämpligt Sätt, en Önskan, wilken dock - med Tanke på Bränn-Winets flitiga Nyttjande i Wårt Land - torde stanna wid att endast förblifwa en fåfäng Förhoppning hos Undertecknad.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

Timade Händelser af Betydelse

Den 12 September ankom Herr Öfversten wid Arméns Flotta Hans Excellence Grefve Carl August Ehrensvärd. Som gammal Wän af Herr Chapman inqwarterades Herr Grefven i Dennes nyuppförda Varfs-Chefs-Boställe å Wäster Udd. Den Höge Gästen, hwilken såsom stor Konst-Kännare äfven utmärkt Sig såsom habil Tecknare, synnerligen i Caricatyren, och wars högsta Lust är De Sköna Konsterna, hafver under mer än ett Åhrs Tid vistats i Italien och därstädes företrädeswis studerat befintlig Architectur, Sculptur, Målar-Konst m.m., hwarwid särkilt de antiqua Lämningarna enligt Uppgift lärer hafva gjort särdeles stort Intryck samt i hög Grad influerat Herr Grefvens Konst-Syn. Enligt Uppgift är Högst Densamme för närwarande sysselsatt med att nedskrifwa Dess Impressioner af den sydländska Resan i Afvsikt att utgifwa en Publication.

Under de passerade Höst-Månaderna hafver hos Herr Chapman i Dess vackra Boställe å Branta Berg reguliért hwar Lördags-Afton hållits Concert med Bjudning till fägnad för såwähl Wänner och Bekanta som för de Musique-Wänner inom Örlogs-Stadens Öfverhet, hwilka utan Krafv på särskild Invitation behagat infinna Sig.

Äfven bör omnämnas, att Hennes Majestait Princessan Sophia Albertina wisserligen under en Ridtur i Augusti Månad föll af Dess Häst, men därvid blott ådrog Sig en mindre mindre Arm-Skada, wilken dessbättre snart blifwer alldeles restituerad, warföre hela den Swenska Nationen sammfällt drager en djup Suck af Lättnad öfver att den allvarliga Händelsen till allas Lättnad fick en så lyckelig Utgång!

Med sista Posten från Stockholm äro hitkomne Modeller af Hof-Dräckten och allmänna Kläde-Dräckten för Könet, äfven allmänna Mans-Dräckten och några för Militairen; De förra kosta 8 Shilling, de senare blott 3 d:o och finnas å Bok-Tryckeriet att kjøpa.

Sedan förra Weckan saknas en förkommen spansk Hund, vitraggig med swart Fläck öfver Länden och en på Ryggen samt swarta Öron; Den som densamma kan återskaffa och på Bok-Tryckeriet tillkännagifwer får skällig Wedergällning.

† † † **Hennes Majestait Änkedrottningen** † † †
Lowisa Ulricas Sjukdom och Sorgeliga Ända-Lyct

Redan under det föregående Åhret förmärktes hos Hennes Majestait Änkedrottningen en alltmer försämrad Hälsa till Följd af Ålders-Sjukdomar, wilka ledde till Dess permanenta Säng-Liggande. Den Kongliga Patienten sköttes gemensamt af de wähl-meriterade Läkarna Herrar Doctores Dawid Von Schulzenheim och Anders Hedenberg. Behandlingen bestod främst af upprepade Åder-Låtningar, wilka dock icke ledde till någon Förbättring; twärtom tilltogo Bröst-Smärterna och de åter kommande blodiga Upp-Hostningarna.

Under det innewarande Åhret syntes wisserligen Patientens Tillstånd stundtals wara å Bättrings-Wägen, synnerligen under Maj Månad. Emellertid blefv straxt Läget det motsatta, då Den 20:e Juni de rikliga blodiga Upp-Hostningarna återkommo, hwarwid dessutom Änkedrottningen blefv alltmer medtagen samt ej tycktes kunna sofva. Dess sorgeliga Ända-Lyct med Dödens slutliga Inträde skedde så Den 16:e Juli i en Ålder af 64 Åhr. Efter Obducering twenne Dagar senare af Den Afvlidnas Corpus gjordes den Slutsatsen, att Döds-Orsakerna wisserligen woro flere, men den främsta torde hafwa warit Lung-Sot.

* * * * *

Under-Rättelse om Hans Kongliga Höghet
Prins Carl Gustafs Lyckeliga Födelse
å Det Kongliga Slottet Drottningholm

Hennes Majestait Drottning Sophia Magdalenas wählsignade Tillstånd hafver under hela detta Åhr warit allmänt känt, samt högeligen glatt Den Samlade Swenska Nationen. Dess Födso-Wärkar påbörjades änteligen under Natten till Söndagen Den 25:e Augusti, hwarwid Förloppet öfverwakades af Herrar Doctores Bäck, Dahlberg, Schulzenheim samt Jorde-Modern Fru Båld. Samma Dag föddes så Prinsen, whilken befanns wara ett både wählskapat och wackert Gosse-Barn. Såwähl De Kongliga Föräldrarnas, Det Kongliga Hofvets, samt hela Det Swenska Folkets Glädje öfver denna wählsignelsebringande Tilldragelse torde wara närmast Gräns-Lös.

* * * * *

Torsdagen den 19:e uti innewahrande Månad kl. 9 För-Middagen, blifwer hos Handelsmannen Herr Gulin, som är boende i Hörnet af Skomakare och Skeppare Gatorne, allehanda Meubler och Husgeråds Saker genom Auction till den mästbjudande att försäljas.

En Ung-Karl åstundar en ung, snygg och beskedelig Jung-Fru, fallen för Handel och som will åtaga Sig med en nått och hederlig Rörelse bewista Marknader; Widare Underrättelse härom fås på Bok-Tryckeriet.

Erinran med Anledning af 10-Åhrs-Jubileet af Hans Majestait Konung Gustaf III:s lyckligen genomförda oblodiga Revolution Den 19:e Augusti Åhr1772

Wid Gustaf III:s Uppstigande på Tronen efter Dess Faders Salig Konung Adolf Fredriks lika hastiga som oförmodade Borg-Gång, war Oron och Miss-Nöjet i Landet med Anledning af åtskilliga Miss-Förhållanden, synnerligen Dyrtiden till Följd af återkommande Misswäxt, högst påtaglig. Den nye Monarken insåg måhända bättre än någon annan Lägets Allvar, och att något omwälwande därför borde företagas för att upphjälpa Nationen.

En Plan på en Stats-Coupe för att utöka Dess Handlings-Förmåga som Regent började taga Form i Hans Majestaits Hjerna. Dess Föräldrar hade Åhret 1756 misslyckats med ett dylikt Företag; Nu war det Dags för Sonen att proba något lika djärfvt. Men till Skillnad från förra Gången war Målet icke en utökad Konglig Macht per Se, utan istället att säkra Rikets Enhet och Wälmåga.

Tillsammans med några Förtrogna, som inwigdes i Konungens Tanckar, uttänktes en sinnrik Handlings-Plan, wilken skulle inledas af en Revolt bland sammansvurna Officerare å Fästningen Sweborg utanför Helsingfors, samt likaledes ett Uppror bland Troupperna i Christianstad. Den förra Revolten skulle ledas af den Finländske Öfversten Johan Magnus Sprengporten, den senare af Öfver-Jäg-Mästaren Johan Christoffer Toll.

Emellertid startade Upproret i Christianstad något för tidigt, wilket Rikets Råd snarligen fick Kännedom om, och de Inwigda insåg att man genast behöfvde widtaga Mot-Åtgärder. Hans Majestait Konungen, som Sjelfv befann Sig i Hufvud-Staden, fattade snabbt Situationens Allvar, och tog då det djerfva Beslutet att på Winst och Förlust agera på Egen Hand.

Inne hos Wacht-Paraden i Dess oansenliga Cammare inuti Hög-Wachts-Flygeln, belägen wid Yttre Borg-Gården å Stockholms Slott, beskrefv Hans Majestait Konungen denna minnsevärda Augusti-Dag i ett eldigt Tal för en Grupp därstädes församlade Officerare Ständer-Wäldets Brister och Parti-Käbblets wädliga Inverkan å Det Swenska Rikets Enhet.

Härvid åsyftades synnerligen utländska Machtens Inblandning i Inrikes-Politiken till de corrupta Riks-Dags-Män, som mot Penning-Gåfvor lät Sig påwerkas af de främmande Intressena. Blott några Weckor tidigare hade Det Polska Riket börjat styckas upp af de trenne fiendliga Grannarna Ryssland, Preussen och Öster-Rike, ett nog så warnande Exempel på wad som kunde drabba ett Land som stod under Påwerkan af omgifvande Machter.

Hans Majestait framlade under Sitt Tal i all Hast en ny Regerings-Form, som Han ämnade införa, innebärande afvsewärt utökad Konga-Macht, hwilken skulle möjliggjöra för Regenten att inom Fosterlandet återskapa full Stabilitet och Säkerhet. Flertalet Officerare stödde entusiastiskt Förslaget, och som ett Trohets-Bewis mot Konungen och Igenkännings-Tecken för de Sammansvurna knöt alla en vit armbindel om Wenster-Armen.

Riksens Råd, hwilket samlats å Det Kongliga Slottet för att besluta om Åtgärder mot de revolterade Skåningarna, låstes nu helt sonika in i Salen. Blott några Timmar senare hade samtliga i Hufvud-Staden befintliga Troupper blifvit informerade om Konungens djärfva Handlande, samt anslutit Sig till Revolten, hwarigenom Hans Majestait lyckligt kunde genomföra Sina omwälwande Planer utan den minsta Blods-Spillan.

Twenne Dagar efter Stats-Coupen samlades Ständerna i Riks-Salen å Stockholms Slott, där Konungen läste upp den nya Regerings-Formen, som mottogs enhälligt. När Den Stora Nyheten spreds till Allmänheten widtog allerstädes ett glädjefyllt och entusiastiskt Firande bland såwähl Hög som Låg, hwarwid det utbredda Supandet och Hurrandet aldrig tycktes wilja taga Slut; Konungens dristiga Revolution war därigenom säkrad och Wårt Dyra Fosterland syntes änteligen befinna Sig utom omedelbar Fara.

Om Tillblifvelsen af den till Hans Majestait Konungen tillägnade Sången "Gustafs Skål" af Skalden C. M. Bellman

Vid Tid-Punkten för Konungens i ofvannämnda Artichel omnämnda Stats-Coupe Den 19:e Augusti 1772 befann Sig den dåvarande Schoutbynachten i Carlscrona Herr Carl Tersmeden i Händelsernas Centrum i Den Kongliga Hufvud-Staden såsom tjänstgörande Chef för den Wacht-Styrka, wilken logerade i det wid Wind-Bryggan å Skepps-Holmen befintliga Corps-de-Gardet.

Denne Tersmeden hafver sedermera sjelfv berättat, att med Anledning af Revolutions-Dagens extra-ordinaira och synnerligen dramatiska Händelser infann Sig den kände Skalden Bellman hos den ofvannämnda Wacht-Styrkan. När han framförde den nykomponerade ofvannämnda royalistiska Hyllnings-Sången, wann den alla de Närwarandes entusiastiska Approbation, hwarwid de flesta Kring-Stående nedskrefvo den nya Sång-Texten i Sina Plån-Böcker.

När så Hans Majestait till Häst med ridande Escort emot Aftonen red runt i Staden för att inspectera de utstationerade Wacht-Styrkorna, och sent omsider wid Pass Kl. 11 emot Natten ankom till Skepps-Holmen, samt efter Dess fullgjorda Inspection afvsåg att rida därifrån, uppstämde hela den församlade Hopen den nycomponerade Wisan, wilken synbarligen rörde Konungens Hjerta, då Högst Densamme framförde Dess Nådiga Tack för den vocala Upp-Wachtningen.

Sedan dess hafver som bekant Sången "Gustafs Skål" kommit att åtnjuta en sådan unique Populairitet bland Sweriges Folk, att den närmast är att betrakta ej blott såsom en National-Sång respectifve Kungs-Sång, utan äfven såsom en förnämlig Dryckes-Wisa att brukas under Skålandet wid allehanda Festligheter och Sup-Calas i hela Wårt afvlånga Land.

GIII - GIII - GIII

*Gustafs Skål! Den bästa Kung, som Norden äger:
Han ej tål att Wikt-Skåln ojämt väger.
God och glad Han Ilskans Röst förachtar,
samt afvaktar, och betrachtar, Dårskap i Sin Grad.*

*Sådan Kung är wärd att styra Sweriges Öden,
Rask och ung, ej rådlös uti Nöden.
Wasa Ätt har aldrig lärt att swika,
aldrig twika, men att fika till att göra Rätt!*

S L U T

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 3 N:o 4 Anno 1782 Pris: 6 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Men Anledning af att det nu passerat ett jämnt Decennium sedan Vår Konung Gustaf III genomförde Dess oblodiga Revolution i Åhret 1772, hafver Vår förträffliga Tidnings-Redaction behagat att i detta Tidnings-Nummer införa en widlyftig Artichel om den s. k. Frihets-Tiden, wilken skildrar de bakomliggande Orsakerna till Vår Konungs Stats-Coupe, då änteligen Vår Swenska Nation dymedelst erhöil en såwähl fastare som klokare Styrning, samt Käbblen mellan de båda Partierna Hattar och Mössor därigenom änteligen upphörde. Ehuru Utrymmet i innewarnade Nummer af Vår uppskattade Bilaga oundwikligen kommit att domineras av sagda Artichel, skall det dock framhållas att densamma äfvenledes innehåller åtskillige andra nyttige Uppllysningar, såsom brukligt är Tack ware den outtröttliga Sträfvan att spegla Vår Sam-Tid, som synnerligen utmärker Vår flitiga Tidnings-Redactions Auctorer.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

* * * * *

VIKTIGT MEDDELANDE FRÅN MAGISTRATEN

I Enlighet med tidigare utfärdade Kungörelser låter härvarande Magistraten meddela, att Eho, som under stundande Jule-Högtid företager Sig att i Stadens Hus å Golfven uti Bonings-Husen strö Halm, med däråf ansenligt förhöjd Brand-Risque, gjöre Sig skyldig till Förbuds-brott, och böte därföre 40 Shilling Silfver-Mynt.

* * * * *

N o t i f i c a t i o n

Den 13 December, således under Lucia-Aftonen, war sedwanlig Picque-Nicque med Dans hos Änke-Fru Wolff wid Madens Twär-Gränd.

<<<<<< >>>>>>

Om de nyligen här i Carlscrona företagna Sjö-Sättningarna af tvenne nya Örlogs-Fartyg

Den 6 November gingo såwähl Linje-Skeppet Cron-Prins Gustaf Adolf om 60 Kanoner som Fregatten Bellona om 40 Canoner af Stapeln sedan de inom blott 4 Månader blifwit byggda å ÖrlogsVarfvet. Redan samma Dag och å samma Stapel restes genast Kölar och Stäfvar till 60-Canon-Skeppet Fädernes-Landet och 40-Canon-Skeppet Minerva, till wilka Fartyg alla Spant och Timmer under samma 4 Månader redan äro tillsågade och apterade, följandes Herr Herr Warfvs-Amiralen H. F. Af Chapmans gifvna Instructioner. Tack vare denna Effektivisering hafver man undvikit en mångdubbel Expense jämfört med tidigare Förfarande. En dylik Förbättring lærer aldrig tillförne hafva skett inom Vårt Kongliga Skepps-Warf!

<<<<<< >>>>>>

*Af rifvna Hus äro följande Byggnings-Materialier och Persedlar till köps:
Mur-Tegel, Kakel- eller Pott-Ugnar, Fönster-Lufter med Fönster och Luckor,
Dörrar med dess Låsar, Gång-Jern och Karmar, Jern-Galler, Bräder och Timmer, med mera,
som ej så noga kan specificeras, då det under den största Discretion om Natten bärgade
Godset först tarvfar en noggrann Besiktning. Närmare Underrättelse härom lämnas
på Amiralitets Gatan i den Wallenstiernska Gården.*

<<<<<< >>>>>>

Samman-Fattning af de viktigaste Händelserna under den s. k. Frihets-Tiden

Det som kommit att kallas Frihets-Tiden åsyftar den Tids-Period, som inleddes med Det Stora Nordiska Krigets Afslutande samt därefter ingångna Freder, och afslutades med Vår Nuvarande Konung Gustaf III:s Tron-Tillträde efter Dess Salige Faders Konung Adolph Fredriks oförmodade Bortgång, således Åhren 1721-1771. Benämningen "Frihets-Tiden" torde främst hafva föranletts af den redan wid den actuala Periodens Början införda Regerings-Form, hwilken afvskaffade det tidigare rådande Kongliga En-Wäldet och därigenom afvsewärt inskränke Den Kongliga Machten.

Wid Slut-Skedet af Det Stora Nordiska Kriget hyste Prins Fredrik af Hessen Förhoppningar om att såsom blifvande Regent tillsammans med Dess Hustru, Vår Store Hjalte-Konungen Carl XIII:s Syster Ulrika Eleonora den yngre, kunna bewara en närmast oinskränkt Konunglig Macht. Dock önskade Sig Hög-Adeln tvärtom en Tillbaka-Gång till Tiden innan Det Kongliga Enväldet, hwilket som bekant införts för jämnt ett Sekel sedan under Salig Konung Carl XI, men blifvit än mer långtgående under Salig Konung Carl XII:s Regerings-Tid med förödande Följder för Riket.

En-Wäldets Afvskaffande

Wid Riks-Dagen i Januari 1719 wahlades Prinsessan Ulrica Eleonora till Drottning. Blott en Månad senare antog emellertid Ständerna en ny Regerings-Form med afsevärda Inskränkningar af Regentens Macht. Dessutom waldes wid den påföljande Riks-Dagen 1720 åter Arfvid Horn till Canceli-President samt Riks-Råd och Landt-Marskalk. En Konflikt mellan den wiljestarka Drottningen och Arfvid Horn resulterade i att Prins Fredrik istället erbjöds att reagera ensam såsom ny Konung, wilket äfven godtogs af Drottningen. Härigenom förmådde man i Utbyte mot Regent-Wahlet genomdrifva ytterligare Begränsningar af Den Kongliga Machten.

Således lyckades det Ämbets-Manna-Adeln att bryta det Kongliga En-Wäldet. Wisserrligen hade nu Konungen förlorat i Macht gentemot Det Kongliga Rådet, men detta hade i sin Tur förlorat detsamma gentemot Ständerna. Titeln Kongligt Råd byttes härvid mot Riksens Råd och Wahlet af detta gjordes nu beroende af Riks-Dagen. Lagar fick inte ändras eller instiftas utan Ständernas Godkännande, och dessa fick nu äfven ett afgörande Inflytande öfver Utrikes-Politiken. I det så kallade Secreta Riksdags-Utskottet kom med Tiden den mesta Machten att koncentreras; Dock är att märka, att Bonde-Ståndet ej ägde Tillträde till detta; Men att Bönderna ägde Representation i Riks-Dagen torde å andra Sidan wara något unikt uti hela Europa.

Macht-Skifte och Krigs-Fiasko

Äfven om En-Wäldet nu försvann, kom istället nya Bekymmer att widlåda Inrikes-Politiken, wilken med Början af senare Delen af 1730-talet upptogs af ständigt återkommande Käbbel och Macht-Kamp mellan de alltmer uttalat antagonistiska Parti-Constellationerna Hattarna och Mössorna. Wid 1730-talets Slut tillwann Sig Hattarna Machten, och Canceli-Presidenten Arfvid Horn tvingades efter Dess långa och framgångsrika Ledning af Nationen under bewarat Freds-Tillstånd att afgå från Posten som Landets Högste Styres-Man. Hattarna skulle sedan behålla Machten med Undantag för ett Par korta Afvbrott med Möss-Styre, wilket characteriserade Ut-Wecklingen ända

fram till Vår Nuvarande Konung Gustaf III:s fredliga Revolution utan Blods-Utgjutelse Åhr 1782.

Genom Hattarnas Macht-Öfvertagande blefv det Slut på den dittills synnerligen försiktiga fredliga Utrikes-Politiken. Hoppet om att Sverige skulle kunna återtaga Land-Områden, som förlorades wid Frederna 1719-1721, fortlefvde särskilt bland Hattarna. Emellertid blefv deras Rewansch-Krig mot Ryssland 1741-1743 ett fullständigt Fiasko. För att uppnå en fördelaktig Fred pressades därvid Hatt-Regeringen af Den Ryska Kejsarinnan Katarina I till att välja en af Hennes Släktingar till ny Svensk Tronföljare, Furst-Biskopen af Lübeck Adolph Fredric.

Dala-Upproret

Emellertid war synnerligen Landets Allmoge missnöjd med Tronföljar-Wahlet, ty Folk-Majoriteten hade förväntat Sig en Dansk Prins istället. Missnöjet culminerade i det dramatiska Dala-Upproret under Sommaren 1743, då på Grund af Dyr-Tiden och den stora Mans-Spillan af Dala-Folk, som Kriget hade wållat, en anseelig Skara af uppretade Dala-Bönder med Wapen i Hand tågade till Stockholm strax innan Mid-Sommar-Tiden 1743. Därstädes kom den dock att skingras efter ett blodigt militairt Ingripande med åtskillige Döds-Offrer, hwilket fick till Följd att Bonde-Revolten sålunda kvästes.

Det fortsatte dock att jäsa i stora Delar af Befolkningen, hwarföre De Styrande tillgrep den ytterst skamfyllda Åtgärden att låta inqwartera Ryska Trupper i Stockholms Närhet, nämligen i Nyköping och Norrköping, för att dymedelst förhindra continuerade Oroligheter, liksom äfven en eventuell Dansk Invasion, som dock uteblefv. Emellertid återställdes med Tiden Lugnet i Riket, och Cron-Prinsen kunde ankomma till Sverige. Till Dess Gemål utwahlde Adolph Fredric den Preussiska Princessan Lovisa Ulrika, hwarefter Äktenskapet ingicks med en storståtlig Bröllops-Fest å Drottningholms Kungliga Slott Sommaren 1744.

Tron-Skiftet

I Åhret 1751 kom Salig Konung Fredrik I att afvlida utan att någon legitim Afvkomma afvlats, trots Dess omfattande amoreusa Affairer med åtskilla Qwinn-Folk, dessvärre äfven af det lägre Slaget. Konungens Gemål Drottning Ulrika Eleonora hade redan Åhr 1741 afvlidit i Smitt-Kopporna. Konung Fredrik hade sedan länge warit tämligen ointresserad af Conferencer med Rådet om Rikets Styrande; Hans främsta Intressen woro istället Nöjen, af olika Slag, såsom Bordets och Sängens Njutningar samt Jakt, synnerligen af tvåbenta Willebråd af det täcka Könet. Det sistnämnda Intresset behöll Han ända till Slutet, trots en framskridande Senilitet och allmänt tilltagande Skröplighet, wilken Tilltog efter att Densamme drabbats af Slag i Åhret 1748. Efter Dess Bort-Gång 1751 fick istället Wårt Rike till ny Konung Adolph II Fredrik, och Landet kunde dessbättre med Tiden fågna Sig över Drottningen Lovisa Ulrikas lyckeliga Fruktsamhet, wilken med Tiden resulterade i att Den Kongliga Barna-Skaran blefv utökad till fyra legitima Barn, Trenne Söner och en Dotter.

Hofvets misslyckade Stats-Coup

Dock kom snart det nya Regent-Paret att wälla Regeringen owäntade Bekymmer; Ty äfven om den Nye Konungen befanns wara blid och godmodig, så wisade Sig istället Drottningen wara tämligen missnöjd med Begränsningarna i Den Kongliga Machten, och synnerligen intrigant i Sina Sträfvanden att utöka densamma. Hon blefv därvid den drifvande Kraften i en hemlig Samman-Swärjning mellan inom Hovet närstående Kretsar, wars yttersta Mål Syfte war att medelst en Stads-Coupe störta det parlamentariska Stads-Skicket och istället införa en oinskränkt Monarchi.

Planerna framskred wisserligen under Åhret 1756, men blefvo afvslöjade innan de hunno sättas i Werket. Några af de Inblandade afvträttades, och under förödmjukande Former tvangs de båda Regenterna att acceptera ytterligare Inskränkningar af Deras Macht, samt utökad Controll af Deras fortsatta Förehafvanden, hwarwid Konungens Underkrift helt sonika ersattes af en Namn-Stämpel, wilken brukades wid Tillfällen, då

Högst Densamme wisade Sig mindre hågad att underskrifva med Beslut fattade Handlingar. Ett dylikt Förfarande hade wisserligen redan practiserats under den förre Regenten till Följd af Dennes slappa Lefverne, hwars Beqwämlighet gynnades af Stämpeln, då dymedelst Monarken slapp att taga Del af ointressanta Conseljer.

Nytt Krigs-Fiasko, Dyrtid och finansiell Oro

En wiss Rewansch för Drottning Lovisa Ulrika blefv emellertid Hennes wiktiga Medlar-Roll i Freds-Förhandlingarna med Brodern, Den Preussiske Konungen Fredrik Den Store. Det skedde under det pinsmma Efter-Spelet till ännu ett olyckeligt utrikespolitiska Äfventyr, då Hattarna åter gjorde Sig skyldiga till förnyad krigisk Dårskap. Ty Sweriges Inblandning i Det Pommerska Kriget kring Åhren kring 1760 blefv i Likhet med det föregående Ryska Kriget ytterligare ett Fiasko, wilket än en Gång bekräftade att Sweriges Storhet som Militaire-Macht nu definitivt war öfver.

1760-talet bjöd på ekonomiskt oroliga Tider med häftiga Swängningar i Penning-Wärdet, stor Arbetslöshet och åtskilliga Concurser, och Macht-Skiften mellan de båda Partierna. Till den dåliga Samhälls-Moralen under Kris-Tiden bidrog inte minst de Fransk-wänliga Hattarnas och de Ryss-wänliga Mössornas RiksDagsMän, wilka woro högst mottagliga för alltmer frikostiga Mutor af de båda Ländernas Sändebud i Hufvud-Staden.

Åter Skifte å Den Kongliga Tronen

Till Följd härav hotade dessa utländska Staters Influence öfver den Swenska Inrikes-Politiken att försätta Riket i en ytterst allvarlig Kris-Situation. Emellertid kom till all Lycka Wår Nation att räddas genom wår nuvarande Regents, Konung Gustaf III:s föredömliga Ingripande genom den oblodiga Revolution, som Högst Densamme genomförde i Åhret 1772, sedan Dess Tron-Tillträde skett efter Dess Faders Salig Konung Adolph Fredrick plötsliga Döds-Fall Åhret dessförinnan.

Enligt Ryktet hade Konungens Bort-Gång berott på ett alltför genereust Intag af Semlor - dock lærer det blott hafva handlat om blott en enda, ehuru tämligen omfångsrik. Dessutom bortser man därvid från att den matglade Regenten wid samma fatala Måltid äfven intagit Caviar, Böckling, Kött med Rofvor, Sur-Kål m.m., wilket nedsköljdes med Champagne och diverse exclusifva Winer. Dessa kulinariska Excesser torde hafva warit Omständigheter af synnerlig Betydelse för den Kongliga Digestionens Fallande och det därav förorsakade såwähl olycksaliga som oförmodade Döds-Fallet.

Redactionen behagar afsluta det innewarande Åhret med en underdånig Hyllning till Konungen samt en Önskan till Läsarne om En God Jul och Ett Nytt Gott År!

*Kung, i Ditt Hof, Din Himmel Dig bewarar
Wärmer Ditt Hjerta, eldar upp Din Sjä!
Till Sweriges Wäl Ditt fria Bröst förklarar
Årans Beröm och Dygdens Lofv!*

S L U T